

KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
SHUMEN

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”

КОМПЛЕКТ НА СТУДЕНТА
ФХН
СПЕЦИАЛНОСТ “ТЕОЛОГИЯ”

ДИСЦИПЛИНА “ХРИСТИЯНСКО ИЗКУСТВО”

І. К О Н С П Е К Т

№	Тема
1.	Определение, обхват, задача и метод на християнското изкуство.
2.	Начало и история на християнското изкуство.
3.	Основи на византийското изкуство.
4.	Традиции във византийското изкуство - елинистически, римски и източни.
5.	Периоди във византийското изкуство.
6.	Фактори за формиране характера на византийското изкуство.
7.	Влияние на античната култура върху византийското изкуство.
8.	Първи християнски църкви. Базиликата на Изток
9.	Базиликата на Запад.
10.	Сирийската базилика.
11.	Малоазийската базилика.
12.	Базиликата в българските земи
13.	Централната църковна постройка.
14.	Куполната базилика.
15.	Кръстообразната църква.
16.	Кръстокуполната църква.
17.	Атонски тип църкви.
18.	Християнска живопис - възникване и развитие във връзка с религиозния култ.
19.	Миниатюрна книжна живопис - по-важни паметници.
20.	Българска миниатюрна живопис.
21.	Иконопис – същност, задачи и предназначение.
22.	Иконографски типове на Христос, св. Богородица и други светци.
23.	Иконоборци и иконопочитатели.
24.	Стенна живописна украса - мозайка и стенопис.
25.	Паметници на катакомбната живопис.
26.	Равенски мозайки.
27.	Византийската монументална живопис по време на император Юстиниан

	Велики.
28.	Византийското изкуство по време на императорите от Македонската династия (IX-XII в.).
29.	По-важни византийски паметници на фресковата живопис.
30.	Църквата в Бояна и боянският майстор.
31.	Епохата на Палеолозите и ренесансът в християнското изкуство.
32.	Християнска пластика - саркофази, релефни икони и статуи.
33.	Паметници на монументалната стенопис в България - Земен, Поганово, Беренде.
34.	Изкуството на Атон.

II. Литература

1. **Покровский, Н. В.** Покровский, Н. Евангелие в памятниках иконографии, преимущественно византийских и русских. СПб., 1892.
2. **Покровский, Н. В.** Церковная археология. Петроград, 1916.
3. **Филов, Б.** Старобългарската църковна архитектура. - Сп. БАН, XLIII, 1930.
4. **Миятев, Кр.** Архитектурата в средновековна България. С., 1965.
5. **Бобчев, С.** История на архитектурата през средните векове. С., 1963.
6. **Мавродинов, Н.** Византийска архитектура. С., 1955.
7. **Мавродинов, Н.** Старобългарското изкуство. С., 1959.
8. **Ваклинов, Ст.** Формиране на старобългарската култура. С., 1977.
9. **Чанева-Дечевска, Н.** Църковната архитектура на Първата българска държава. С., 1984.
10. **Чанева-Дечевска, Н.** Църкви и манастири от Велики Преслав. С., 1980.
11. **Чанева-Дечевска, Н.** Раннохристиянската архитектура в България IV-VI в. С., 1999.
12. **Якобсон, А. Л.** Закономерности в развитии раннесредневековой архитектуры. Л., 1983.
13. XV вв. Л., 1987.
14. **Овчаров, Д., М. Ваклинова.** Ранновизантийски паметници от България IV-VII век. С., 1978.
15. **Лихачова, В.** Изкуството на Византия. С., 1987.
16. История на българското изобразително изкуство. Т. 1. С., 1976.
17. **Георгиев, П.** Плиска - първи християнски култов център в средновековна България. - В: България 1300. Институции и държавни традиции. Т. 2. С., 1982.
18. **Овчаров, Д., Т. Тотев, А. Попов.** Стари български столици. Плиска, Велики Преслав и Търновград. С., 1980.
19. **Тотев, Т.** Преславската керамична икона. С., 1988.
20. **Мавродинова, Л.** Стенната живопис в България до края на XIV в. С., 1995.
21. **Стефанов, Ст.** Евхаристията в катакомбното изкуство - образци, приемственост, литургически аспекти. Издателство „Тола“. София, 2012.

III. Форми на самостоятелна работа

1. Разработване на курсова или семестриална тема
2. Извършване на преводи и рецензии.

3. Сърфиране в специализирани сайтове по християнско изкуство.

IV. Семестриален контрол на:

1. Присъствието на лекциите и семинарните упражнения.
2. Курсова работа по предварително зададена тема.

Критерии за оценяване на ИРС

- ❑ **Първо равнище**(0-10 т.) – обща представа по дадената тема, наличие на съществени пропуски, неусвоени специфични термини, беден език – **Среден (3)**;
- ❑ **Второ равнище** (11-20 т.) – описателно извеждане на темата, допускане на неточности в използваните термини, сравнително добра езикова култура – **Добър (4)**;
- ❑ **Трето равнище** (21-30 т.) – продуктивно извеждане на темата, анализ на материала, адекватност на използваните термини; добра езикова култура – **Мн. добър (5)**;
- ❑ **Четвърто равнище** (31-40 т.) – извеждане на темата с разбиране на представения материал, умение да се открият основните моменти, точност и богата езикова култура – **Отличен (6)**.

V. Условия за допускане до изпитна процедура

1. Посещаемост на лекциите и упражненията - минимум 2/3 от часовете.
2. Предадена в срок и творчески разработена курсова или семестриална работа.
3. Активно участие в дискусии по време на лекции, при прожекции на видеофилми и при научни екскурзии.

VI. Изпитна процедура:

1. Писмена разработка на три въпроса от изпитната програма, определени чрез теглене на изпитен билет. Устно събеседване за дооформяне на оценката.
2. Практическа част на изпита – проверяване и оценяване на уменията при разпознаване и анализиране на различни паметници и произведения на християнското изкуство.

VII. Критериите за оценяването на знанията, уменията и компетентностите на студентите, на оформяне на изпитната оценка, на присъждане на кредитивключват:

Писмена част:

- Първониво –отсъствие на основнимоменти от темата/теста неусвоенпонятиенапарат, беден език – Среден /3/;
- Второниво - репродуктивно-описателноизвеждане на темата; допускане на неточности в използваните понятия, добра езиковакултура – Добър /4/.
- Третониво – продуктивно-нестандартно извеждане на темата; използване на литературниданни и извежданенасвоя теза; адекватност на използваните понятия; добра езиковакултура – Мн. добър /5/.

- Четвъртоново – творческо, самостоятелно, логично извеждане на темата, обосноваване и интерпретация на литературата; изявено отношение и позиции към темата; точност и богата езикова култура – Отличен /6/.

Главен критерий при оценяването на студентите е нивото на познаване на теоретичния материал, зададен от изпитната програма и неговото осмисляне и прилагане в богослужебно-практически аспект. При колебание между две степени от шестобалната система се взема предвид представянето на студента при устното събеседване, както и двата задължителни за допускане до изпит елемента.

VIII. Принципи на формиране на оценката

Обективното формиране на оценката се основава на следните функции на оценката:

- **диагностична** – показва както колко успешна е работата на студента при овладяване на материята по дисциплината по време на курса на обучение, така и устойчивостта на знанията по теоретичните постановки и уменията в практическата работа;
- **мотивационна** – студентът се стимулира за по-нататъшно овладяване на общообразователни компетентности;
- **прогностична** – въз основа на оценката може да се прогнозира развитието на студента в областта на дисциплината *Литургика*, вкл. включване в магистърски и докторантски програми.

Въз основа на успешно положен изпит и текущ контрол на студента се присъжда 6 кредита.